

Član 4.

U članu 7. stav 2. riječi: "Predsjednik komisije" zamjenjuju se riječima: "Ministar za boračka pitanja Kantona Sarajevo".

Član 5.

"U članu 16. stav 1. tač. 1., 2., 3., 4. i 5. mijenjaju se i glase:

1. Bodovi po osnovu rezultata u učenju

- Za učenike prvog razreda srednje škole prosječna ocjena u zadnje četiri godine osnovne škole zaokružena na jednu decimalu i pomnožena sa 10
prosječna ocjena x 10 bodova
- Za učenike srednjih škola prosječna ocjena u prethodnim školskim godinama zaokružena na jednu decimalu i pomnožena sa 10
prosječna ocjena x 10 bodova
- Za studente na prvoj godini studija prosječna ocjena u prethodne 4 godine srednje škole zaokružena na jednu decimalu i pomnožena sa 19
prosječna ocjena x 19 bodova
- Za studente viših godina studija prosječna ocjena u prethodnim godinama studija zaokružena na jednu decimalu i pomnožena sa 10
prosječna ocjena x 10 bodova
- Za učenike generacije u osnovnoj školi.....6 bodova
- Za učenike generacije u srednjoj školi.....6 bodova
- Za osvojene nagrade na takmičenjima iz oblasti znanja koje organizuje Prosvjetno-pedagoški zavod na Kantonalnem, državnom i međunarodnom nivou za proteklu školsku godinu.....6 bodova

2. Bodovi po osnovu otežanih uslova života

- Učenik ili student bez jednog roditelja koji je poginuo kao pripadnik Oružanih snaga Bosne i Hercegovine.....10 bodova
- Učenik ili student za svakog člana porodičnog domaćinstva koji je RVI do 50%2 boda
- Učenik ili student za svakog člana porodičnog domaćinstva koji je RVI preko 50 %3 boda
- Učenik ili student za roditelje pripadnike oružanih snaga za svaki puni mjesec učešća roditelja u Oružanim snagama Bosne i Hercegovine.....1 bod

3. Bodovi po osnovu ratnih priznanja

- Učenik ili student čiji su roditelji nosioci najviših ratnih priznanja.....5 bodova

4. Bodovi po osnovu porodičnog standarda

- Učenik ili student čija ukupna porodična primanja ne prelaze iznos 50 od prosječne plaće u Kantonu Sarajevo za tekuću godinu (prema statističkim podacima Zavoda za statistiku Kantona Sarajevo).....15 bodova
- Učenik ili student čija ukupna porodična primanja iznose od 50 do 80% prosječne plaće u Kantonu Sarajevo za tekuću godinu (prema statističkim podacima Zavoda za statistiku Kantona Sarajevo).....10 bodova
- Učenik ili student čija ukupna porodična primanja iznose od 80% do prosječne plaće u Kantonu Sarajevo za tekuću godinu (prema statističkim podacima Zavoda za statistiku Kantona Sarajevo).....5 bodova
- Učenik ili student za svakog nezaposlenog punoljetnog člana porodičnog domaćinstva 1 bod

5. Bodovi po ostalim osnovama

- Učenik ili student bez jednog roditelja koji je umro ili poginuo nakon agresije, a bio je u toku agresije pripadnik Oružanih snaga Bosne i Hercegovine najmanje 24 mjeseca5 bodova

Član 6.

"Iza člana 16. dodaje se novi član 16.a koji glasi:

"Član 16.a.

Učenik i student bez oba roditelja čiji su roditelji poginuli kao pripadnici Oružanih snaga Bosne i Hercegovine ili umrli ili poginuli nakon agresije, a čiji su jedan ili oba roditelja u toku agresije bili pripadnici Oružanih snaga Bosne i Hercegovine najmanje 24 mjeseca, djeca ratnih vojnih invalida I grupe sa 100% invaliditeta sa pravom na tuđu njegu i pomoć, ratni vojni invalidi i demobilisani borci-branitelji koji su u toku agresije u oružanim snagama proveli najmanje 24 mjeseca, a koji se nalaze na redovnom školovanju u srednjim višim ili visokim obrazovnim ustanovama, koji imaju ili njihov staratelj ima prijavljen boravak na području Kantona Sarajevo najmanje tri godine prije stupanja na snagu Zakona o dopunskim pravima Boraca-Branitelja Bosne i Hercegovine koji ne obnavljaju razred ili godinu, imaju pravo na dodjelu stipendije bez obzira da li ispunjavaju ostale uslove iz ove uredbe.

Licima iz stava 1. ovog člana stipendije će se dodjeljivati na osnovu podnesenog zahtjeva i dostavljenih dokumenata kojim se dokazuje ispunjavanje uslova iz stava 1. ovog člana.

Po ovom osnovu mogu se izuzetno dodjeliti dvije stipendije u jednu porodicu."

Član 7.

Ova Uredba stupa na snagu danom donošenja, a objavit će se u "Službenim novinama Kantona Sarajevo".

Broj 02-05-20979-1/04

16. septembra 2004. godine

Premijer

mr. Denis Zvizdić, s. r.

Na osnovu čl. 22. i 24. Zakona o Vladi Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 24/03 - prečišćeni tekst) i čl. 17. i 160. Zakona o srednjem obrazovanju ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 10/04), Vlada Kantona Sarajevo na 70. sjednici održanoj 18. juna 2004. godine donosi

**PEDAGOŠKE STANDARDE I NORMATIVE
ZA SREDNJE OBRAZOVANJE**

UVOD

Radi osiguranja jednakih pedagoških i materijalnih uvjeta u svim srednjim školama Kantona Sarajevo, a u skladu sa članom 17. Zakona o srednjem obrazovanju ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 10/04) utvrđuju se Pedagoški standardi i normativi za srednje obrazovanje (u daljem tekstu: Standardi i normativi) u školama Kantona Sarajevo kao zajednička osnova u osiguranju uslova za odgojno-obrazovni rad i uspješno ostvarivanje ciljeva i zadataka iz nastavnih planova i programa u srednjim školama i domovima učenika.

Polazeći od potreba i materijalne osnove društva, Standardima i normativima se svim učenicima i nastavnicima osigurava ista polazna osnova za stvaralački razvoj i razvoj sposobnosti učenika.

Pored ovoga Standardi i normativi, zajedno s drugim relevantnim aktima, služe kao osnov za utvrđivanje cijene obrazovanja za svako pojedinačno stručno zvanje i zanimanje utvrđeno nomenklaturom zanimanja.

U svojim polazištima Standardi i normativi se oslanjaju na elemente naučnih spoznaja i društvenih opredjeljenja, po kojima je srednje obrazovanje dio jedinstvenog sistema obrazovanja i odgoja, kako u Kantonu Sarajevo tako i šire u BiH, sa osnovnom namjerom uključivanja u evropske i svjetske obrazovne tokove.

Obimom djelatnosti i programskim strukturama, institucije srednjeg obrazovanja se u skladu sa zakonom organizuju i formiraju kao cjeline koje sa pedagoškog i ekonomskog stanovišta

moгу dugoročno ispunjavati uvjete racionalnosti i kvaliteta odgojno-obrazovnog rada. Formirana kao pedagoška i ekonomska cjelina, srednja škola nesmetano ostvaruje raznovrsne oblike povezanosti s privrednim organizacijama, organizacijama društvenih djelatnosti i s obrazovnim institucijama u svim segmentima obrazovanja. Standardima se uvodi primjena svih vidova nastave koju zahtijeva savremena pedagoška nauka i praksa. Propisana je i obaveza individualizirane nastave sa manjim brojem učenika u odjeljenju/grupi, odnosno grupi praktične nastave i drugi vidovi nastave u skladu s odgovarajućim nastavnim planovima i programima.

Polazeći od činjenice da je srednje obrazovanje pozicionirano kao segment od posebnog javnog interesa, ovu oblast je neophodno zasnovati na savremenim dostignućima nauke i tehnike i tehnologije, na modernoj pedagoškoj teoriji i praksi, humanizmu i etici i staviti u funkciju osposobljavanja mladih i odraslih za rad i osiguranju uvjeta za njihovu stručnu nadgradnju.

U skladu sa naprijed navedenim i činjenicom da je srednje obrazovanje integralni dio jedinstvenog sistema obrazovanja utvrđuju se Standardi i normativi za obavljanje djelatnosti srednjeg obrazovanja uzimajući u obzir njegove specifičnosti, kao i realne materijalne mogućnosti društva u cjelini, a prvenstveno materijalne mogućnosti Kantona Sarajevo.

Pored navedenog, ovim aktom se stvaraju mogućnosti, odnosno obaveze ustanova srednjeg obrazovanja Kantona Sarajevo i njihovih osnivača u vezi sa reformisanjem cjelokupnog sistema srednjeg obrazovanja koji će na konvergentan način doprinijeti da se ustanove srednjeg obrazovanja Kantona Sarajevo uključe u evropski edukacijski prostor.

Cilj ovog akta je da, između ostalog, zajedno sa savremenim nastavnim planovima i programima doprinese stvaranju uslova da srednje obrazovanje u Kantonu Sarajevo, a time i bosanskohercegovačko srednje obrazovanje, postigne što veću kompatibilnost i jasnu komparativnost u sistemu obrazovanja u Evropi, sa otvaranjem mogućnosti, odnosno davanja značajne pomoći ka povećanju međunarodne konkurentnosti evropskog i bosanskohercegovačkog sistema obrazovanja.

Ovaj akt takođe ima za cilj da doprinese poboljšanju kvaliteta edukacije i rezultata srednjeg obrazovanja kao osnovnog preduslova za kompariranje sa evropskim i svjetskim obrazovnim sistemima, sa konačnim zadatkom da doprinese stvaranju dodatnih uslova za priznavanje naše diplome u Evropi i Svijetu, odnosno s ciljem da se ove diplome jednostavnije i uspješnije kompariraju (nostrificiraju) sa odgovarajućim evropskim i svjetskim diplomama.

Ovi Standardi i normativi omogućuju kvalitetan nadzor nad radom ustanova srednjeg obrazovanja Kantona Sarajevo, što će omogućiti održivost našeg srednjeg obrazovanja u evropskoj i svjetskoj konkurenciji s još jednim jasnim ciljem da se povećata mogućnost zapošljavanja onih koji su srednje obrazovanje stekli u školama Kantona Sarajevo.

Standardima i normativima utvrđuju se minimalni i optimalni prostorni, kadrovski i drugi opšti materijalno-tehnički uslovi neophodni za obavljanje nastavnog i umjetničkog rada koji se ostvaruje u skladu sa Zakonom o srednjem obrazovanju Kantona Sarajevo (u daljem tekstu: Zakon).

Ovi standardi i normativi su, pored Zakona, polazni akt za osnivanje i rad ustanova srednjeg obrazovanja.

U cilju adekvatnog postavljanja i utvrđivanja odgovarajućih uslova rada, ustanovama srednjeg obrazovanja i njihovim osnivačima se određuju obaveze u pogledu stvaranja uslova i obavljanja nastavnog procesa koji se realizira kroz nastavni plan i program i to:

- da učenicima organizira i realizira teorijsku i praktičnu nastavu u obimu i kvalitetu utvrđenom u nastavnom planu i programu;

- da za realizaciju nastavnog procesa raspolaže odgovarajućim prostorom, opremom, i drugim nastavnim sredstvima, primjerenim vrsti škole, tehničkim, sigurnosnim, sanitarnim i drugim uvjetima;
- da za realizaciju nastavnog procesa raspolaže odgovarajućim brojem i strukturom nastavnika i saradnika;
- da kvalitetnim i racionalnim organiziranjem nastavnog procesa omogući njegovo nesmetano izvođenje i rad s učenicima u skladu sa zakonom, ovim aktom i drugim podzakonskim aktima, realizirajući pri tome utvrđeni obim aktivnosti putem predavanja, vježbi, rada u seminarima, konsultacija i ispita u okviru predviđenih sati iz nastavnog plana i programa, odnosno dužine radnog vremena nastavnika i saradnika.

Polazeći od navedenog posebno se utvrđuju minimalni uslovi za pojedine aktivnosti srednje škole u pogledu izvršavanja obaveza navedenih u prethodnom stavu.

Pedagoški standardi i normativi obavezno i u potpunosti se primjenjuju pri izgradnji novih školskih objekata, odnosno pri verifikaciji novih škola, a u ranije izgrađenim objektima i verifikovanim školama Pedagoški standardi i normativi dostizati će se postupno i to:

- kadrovski, najkasnije dvije godine od dana donošenja;
- po osnovu razvijenosti - veličine škole/školskog centra/đačkog doma najkasnije za dvije godine od dana donošenja;
- u dijelu kojim su propisana nastavna sredstva, najkasnije za pet godina od dana donošenja;
- prostorni, najkasnije za sedam godina od dana donošenja.

Standardima i normativima se posebno utvrđuju:

1. Elementi razvijenosti, veličina srednje škole prema vrsti škole, prostor i nastavna sredstva
2. Oblici rada, broj učenika u odjeljenju, klasi, grupi, laboratorijskom, praktičnom i proizvodnom radu
3. Broj i struktura nastavnog kadra
4. Norma časova, priprema za odgojno-obrazovni rad i ostali zadaci nastavnika u okviru radne sedmice
5. Broj i struktura saradnika u nastavi
6. Broj i struktura rukovodnog osoblja
7. Broj i struktura pomoćnog i tehničkog osoblja
8. Broj i struktura administrativno-fnansijskog osoblja

1. ELEMENTI RAZVIJENOSTI ŠKOLE/ŠKOLSKOG CENTRA/ĐAČKOG DOMA

Pod elementima razvijenosti podrazumijevaju se: veličina škole/školskog centra/đačkog doma prema broju odjeljenja/odgojnih grupa, školski prostor, nastavna sredstva.

1.1. VELIČINA SREDNJE ŠKOLE/ŠKOLSKOG CENTRA/ĐAČKOG DOMA

Vrsta i tip škole	Broj odjeljenja/odgojnih grupa			Broj klasa za umjetničke škole		
	mini-mum	opti-mum	maksi-mum	mini-mum	opti-mum	maksi-mum
Gimnazija i vjerske škole	16	24	32	-	-	-
Tehnička i srodna škola	16	24	32	-	-	-
Stručna škola	12	18	24	-	-	-
Umjetničke škole:						
a) Muzička	4	8	16	12	24	48
b) Škola primijenjenih umj.	4	8	16	12	24	48
Specijalna škola	3	8	10	-	-	-
Dom učenika	4	8	12			

Ako je u sastavu srednje škole, odnosno srednjoškolskog centra više vrsta srednjih škola, broj odjeljenja/odgojnih grupa (min., opt. i maks.) se utvrđuje kao aritmetička sredina odgovarajućih kategorija propisanih u prethodnoj tabeli za svaku vrstu srednje škole koja se nalazi u njenom sastavu.

Ako je srednja škola/đački dom u sastavu školskog centra u kome se obavlja djelatnost više nivoa obrazovanja, broj odjeljenja/odgojnih grupa (min., opt. i maks.) se utvrđuje kao 75% zbira odgovarajućih kategorija propisanih pedagoškim standardima i normativima za svaki nivo obrazovanja/odgoja.

Škole/školski centri/đački domovi koji se ne finansiraju iz Budžeta Kantona Sarajevo ne podliježu uslovima iz tačke 1.1.

1.2. ŠKOLSKI PROSTOR I OSTALI UVJETI ZA RAD ŠKOLE

U cilju zadovoljavanja osnovnih pedagoških standarda, sanitarnih, zdravstveno-higijenskih i drugih prostornih uslova, utvrđuje se minimalna i optimalna površina ukupnog prostora po jednom učeniku, kao i pojedinačne površine karakterističnih prostora, pri čemu struktura prostora treba zadovoljavati osnovne predušlove za odvijanje nastavnog procesa, ali i druge životne uslove u pogledu kubature, svjetlosti, temperature, funkcionalnosti, bezbjednosti i slično.

Navedena površina utvrđuje se kako slijedi:

Opis	minimum	optimum
Korisna površina prostora u dvorištu - po učeniku	6,0 m ²	8,0 m ²
Zatvoreni prostor bez sale za sport/tjelesni odgoj i prostora za kulturnu i javnu djelatnost škole - po učeniku u smjeni	4,0 m ²	5,0 m ²
Površina učionice po učeniku - optimalne dimenzije 7m X 8m	1,5 m ²	2,0 m ²
Kubikaža nastavne prostorije - po učeniku na času	4,5 m ³	6,0 m ³
Kabinet za nastavnika ili grupu nastavnika srodnih predmeta, po nastavniku	3,5 m ²	4,2 m ²
Površina za nastavu tjelesnog odgoja/sporta, po učeniku na času	6,0 m ²	12,0 m ²
Prostor za praktičnu nastavu i prostor za stručnu nastavu - vježbe u školi primijenjenih umjetnosti, po učeniku na času	5,0 m ²	8,0 m ²
Prostor za kulturnu i javnu djelatnost škole	200 m ²	300 m ²
Biblioteka, dokumentaciono-informacioni centar	60 m ²	74 m ²

Izgradnja novih zgrada za srednje škole treba biti po "Normativima za projektovanje i izgradnju srednjih škola" od 1984. godine.

Ovim Standardima i normativima se utvrđuje obaveza srednje škole u pogledu omogućavanja pristupa i komunikacije invalidnih lica u unutrašnjem prostoru ustanove.

Pod optimalnim uslovima u pogledu prethodnog stava podrazumijeva se obaveza ustanove da invalidnom licu - učeniku ili zaposlenom omogućiti uslove za samostalan pristup objektu, samostalnu komunikaciju u prostore neophodne za njihovo obrazovanje odnosno rad (amfiteatre, učionice, laboratorije, biblioteku, čitaonicu, toalet, i druge prostore).

Minimalni uslovi u pogledu obezbjeđenja uslova invalidnim licima podrazumijevaju obavezu ustanove da omogućiti tom licu samostalni ulazak u objekat.

Ovim Standardima se utvrđuje obaveza ustanove, odnosno osnivača, u pogledu obezbjeđivanja odgovarajućeg specijaliziranog prostora za realizaciju nastavnog plana i programa, posebno obezbjeđenje specijaliziranih radionica i laboratorija.

Ovim Standardima se utvrđuje obaveza ustanove, odnosno osnivača, u pogledu obezbjeđivanja sanitarnih uslova i odgovarajućeg broja toaleta u skladu sa brojem učenika koji u isto vrijeme borave, odnosno rade u prostoru ustanove. Minimalan broj kabina sa propisanim pratećim prostorom utvrđuje se tako

što se na svakih 28 učenika koji borave i rade u jednoj smjeni obezbjeđuje po jedna kabina.

Srednja škola, odnosno osnivač, dužni su obezbijediti nastavna sredstva i ostala specijalizirana sredstva u skladu sa zahtjevima nastavnog plana i programa koji se u toj ustanovi realizira. U nastavnom planu i programu obavezno se definišu osnovna nastavna sredstva, odnosno oprema potrebna za realizaciju tog programa.

Srednja škola/školski centar obavezno ima biblioteku sa najmanje 5.000 knjižnih jedinica u funkciji realizacije nastavnog procesa koji se realizira u toj ustanovi. U knjižne jedinice se ne ubraja arhivska građa.

1.3. NASTAVNA SREDSTVA

Nastavna sredstva, i ostala sredstva rada srednje škole osiguravaju se u skladu sa zahtjevima nastavnih planova i programa, odnosno Normativima nastavnih sredstava, čime se postiže ujednačavanje uvjeta rada svih srednjih škola u pogledu nastavnih sredstava.

Normativi nastavnih sredstava za specijaliziranu opremu prema zahtjevima nastavnog plana i programa za svaki nastavni predmet ili grupu srodnih predmeta utvrđuju se posebnim aktom.

1.3.1. OBAVEZNA OPĆA NASTAVNA SREDSTVA

Pored osnovnog namještaja škola treba posjedovati:

1.3.1.1 U svakoj učionici i kabinetu:

- grafoskop 1 kom.
- projekciono platno 1 kom.
- TV-prijemnik-color 1 kom.
- videorekorder - DVD 1 kom.
- tabla 1 kom.
- računar 1 kom.
- kasetofon sa CD 1 kom.

1.3.1.2 U školi:

- aparat za umnožavanje 2 kom
- računar aktuelne prosječne konfiguracije 6 kom
- štampač 3 kom
- razglasna stanica 1 kom
- razglasna stanica (mobilna) 1 kom
- fax aparat 1 kom
- skener 2 kom
- digitalna kamera 1 kom
- digitalni foto aparat 1 kom
- megafon 1 kom
- klavir, pijanino, harminij ili sintisajzer 1 kom

1.3.1.3. MINIMUM PO PREDMETIMA

1.3.1.3.1. Bosanski/srpski/hrvatski jezik i književnost

- a) Književnost
 - kolekcija slika i grafika 2 kompleta
 - kasete i CD u skladu sa NPiP-om
 - b) Jezik
 - kolekcija crteža i slika iz oblasti fonetike i fonologije, morfologije i leksikologije i funkcionalnih stilova
 - kolekcija CD kasete za fonetski tečaj iz bosanskog /srpskog/hrvatskog jezika, pravilnog izgovora i akcenta
 - c) Rječnici
 - rječnik bosanskog jezika 8 kom.
 - rječnik hrvatskog jezika 8 kom.
 - rječnik srpskog jezika 8 kom.
- pravopis bosanskog jezika 8 kom.
 - pravopis hrvatskog jezika 8 kom.
 - pravopis srpskog jezika 8 kom.

- gramatika bosanskog jezika 8 kom.
- gramatika hrvatskog jezika 8 kom.
- gramatika srpskog jezika 8 kom.

1.3.1.3.2. MATEMATIKA

- geometrijski pribor sa ormarićem - 1 komplet po nastavniku
- modeli geometrijskih figura u prostoru - 1 komplet po nastavniku
- modeli za prikaz nastanka obrtnih tijela - 10 kompleta
- softver za matematiku u školi
- potrošni materijal (folije, hamer - papir, olovke u boji, flomasteri)

1.3.1.3.3. FIZIKA

- a) prostor
 - specijalizirana učionica ili laboratorij
 - prostorija za nastavna sredstva i materijale
- b) osnovna oprema u skladu s NPiP
 - eksperimentalni uređaji za demonstracije
 - eksperimentalni uređaji za laboratorijski rad učenika
 - slike, grafikoni, videokasete
- c) stručna literatura, edukacioni SOFTVER i druga nastavna sredstva
- d) priručni alat
- e) potrošni materijal

1.3.1.3.4. HEMIJA/KEMIJA

- a) prostor
 - specijalizirana učionica ili laboratorij
 - ostava za hemikalije
- b) osnovna oprema u skladu s NPiP
 - laboratorijski namještaj, informaciona i sigurnosna oprema
 - oprema za eksperimentalni rad
 - edukacioni softver
- c) stručna literatura i
- d) potrošni materijal

1.3.1.3.5. BIOLOGIJA

- a) prostor
 - specijalizirana učionica ili laboratorij
 - ostava za nastavna sredstva i potrošni materijal,
- b) osnovna oprema prema NPiP
 - laboratorijska oprema
 - edukacioni softver
 - nastavna sredstva
 - sigurnosna oprema
- c) stručna literatura
- d) potrošni materijal

Nastavna sredstva iz fizike, hemije i biologije nisu obavezna u školama u kojima NPiP nisu predviđeni ovi nastavni predmeti.

1.3.1.3.6. TJELESNI I ZDRAVSTVENI ODGOJ/ SPORT/ŠPORT

Škola treba posjedovati:

- dvoranu za tjelesni odgoj/sport ili sportsko igralište, poligon
- gimnastičke sprave
- prateće prostorije (svlačionice i kupatila)
- gimnastičke i sportske rekvizite
- instrumente za vrednovanje
- komplete opreme za predstavljanje škole na takmičenjima
- računar
- pribor za prvu pomoć

1.3.1.3.7. STRANI JEZICI

- Fonolaboratorija ili odgovarajući prenosivi uređaj
- vizuelna sredstva
- štampani materijal
- stručna literatura

1.3.1.3.8. HISTORIJA/POVIJEST

- Zidne karte (geopolitičke i historijske)
- grafofolije
- štampani materijal
- stručna literatura
- videokasete i CD

1.3.1.3.9. GEOGRAFIJA

- globusi, karte, šeme, modeli
- pribori za mjerenje
- videokasete
- zbirke
- dijapozitivi
- edukacioni softver
- stručna literatura

1.3.1.3.10. FILOZOFIJA, SOCIOLOGIJA, KULTURA RELIGIJA, PSIHOLOGIJA I OBRAZOVANJE ZA DEMOKRATIJU I LJUDSKA PRAVA

- kabineti po potrebi za jedan ili više predmeta
- videotraka - snimci razgovora sa istaknutim filozofima, snimci emisija na radiju i televiziji, snimci oglednih predavanja
- kolekcija logičkih igara i zadataka
- zbirke filozofskih sadržaja
- stručna literatura sa svaki predmet

1.3.1.3.11. LIKOVNA KULTURA

- radni prostor sa namještajem, ukoliko je NPiP-om predviđeno praktično izvođenje
- likovno-edukativni i dokumentarno-instruktivni materijal
- materijalno-tehnička sredstva za kreativni rad po vrstama likovne umjetnosti

1.3.1.3.12. INFORMATIKA

- prostor, kabinet sa potrebnim namještajem i priključcima. Broj kabineta pozicionira se u skladu sa ukupnim brojem časova i potrebom kvalitetne realizacije nastavnog plana i programa
- umreženi računari minimalne prosječne aktuelne konfiguracije minimalno 12 kom.
- štampači minimalno 1 kom.
- videotop skener 1 kom.
- priključak na Internet 1 kom.

1.3.1.3.13. MUZIČKA/GLAZBENA KULTURA

- kabinet sa namještajem, ukoliko je NPiP-om predviđeno praktično izvođenje
- klavir
- audiovizuelna sredstva
- nosioci zvuka i slike
- slike instrumenata i kompozitora

U cilju kvalitetne vannastavne aktivnosti srednja škola treba imati osnovne muzičke instrumente.

1.3.1.3.14. PRAKTIČNA NASTAVA

- odgovarajući broj radionica s opremom neophodnom za realizaciju nastavnog programa
- kompleti ručnog alata
- modeli
- mašine i uređaji
- kolekcija alata
- potrošni materijal
- radionica za opravku i održavanje nastavnih sredstava i ostala prema prema NPiP

Za stručno-teorijsku i praktičnu nastavu škola treba da ima opremu, učila i mašine prema potrebama nastavnog plana i programa za određenu struku, stručno zvanje i zanimanje.

1.3.1.3.15. ŠKOLSKA BIBLIOTEKA

U okviru propisanog minimuma broja knjižnih jedinica iz poglavlja 1.2. škola treba da ima:

- minimum po učeniku 5 knjiga
- minimum knjiga popisane školske lektire (po svakom djelu) 30 primjeraka
- stručna literatura, minimum po učeniku 2 knjige
- specijalne škole, minimum po učeniku 3 knjige
- medioteka (video kasete, audio kasete, CD) prema nastavnom planu i programu

Škola je obavezna pratiti dostignuća u nastavnoj tehnici i tehnologiji, kao i razvoj tehnologija uopće, i nabavljati nastavna sredstva za unapređenje nastave u skladu sa aktualnim nastavnim planovima i programima.

2. BROJ UČENIKA U ODJELJENJU, GRUPI, KLASI I GRUPI PRAKTIČNE NASTAVE

Redovna nastava se u srednjoj školi organizuje i realizuje kao predmetna po odjeljenjima, klasama, grupama i grupama praktične nastave.

Broj učenika u odjeljenju, odgojnoj grupi i grupi praktične nastave zavisi od škole, utvrđuje se kako slijedi:

2.1. GIMNAZIJA, TEHNIČKA I SRODNA, STRUČNA I MJEŠOVITA ŠKOLA

OPIS	BROJ	UČENIKA	
minimalno optimalno maksimalno			
- Redovna, opšte obrazovna i stručna nastava izborna i fakultativna nastava - odjeljenje.....	20	28	32
- Laboratorijska nastava u izbornoj nastavi u III i IV razredu gimnazije-grupa.....	10	14	16
- Nastava stranog jezika - izborna grupa.....	10	14	16
- Nastava informatike - grupa.....	10	14	16
- Dopunska nastava - grupa.....	10	14	20
- Pripremna nastava - grupa.....	10	14	20
- Sekcija, klubovi.....	10	14	20
Ukoliko NPiP-om nije utvrđen broj učenika u grupi praktične nastave, ovaj broj se generalno utvrđuje kako slijedi:			
- Praktična nastava - grupa I i II razred	8	12	14
- Praktična nastava - grupa III i IV razred	6	8	11
Ukoliko je NPiP-om u dijelu stručne ili opšte obrazovne nastave predviđena podjela odjeljenja u grupe, nastava se izvodi u skladu sa zahtjevima NPiP-a.			
Ukoliko je broj učenika jednog odjeljenja - grupe manji od propisanog minimuma škola je dužna organizovati instruktivnu nastavu sa 50% časova iz NPiP-a.			

Napomena: Propisani broj se, u zavisnosti od vrste projekta, može mijenjati u skladu sa posebnim odlukama Ministra.

2.2. SPECIJALNA ŠKOLA

OPIS	BROJ	UČENIKA	
minimalno optimalno maksimalno			
- specijalna odjeljenja.....	4	9	12
- specijalna odjeljenja sastavljena od dva razreda i specijalno odjeljenje sastavljeno od tri razreda.....	4	6	8
- odjeljenje sastavljeno od učenika sa kombinovanim smetnjama.....	4	6	8
- odjeljenje sastavljeno od teže mentalno retardiranih učenika u grupama za resocijaciju i redovno osposobljavanje.....	4	6	8
- odjeljenje produženog boravka.....	8	10	12
- odjeljenje u internatskom smještaju.....	8	10	12

2.3. UMJETNIČKE ŠKOLE

2.3.1. SREDNJA MUZIČKA ŠKOLA

OPIS	BROJ	UČENIKA	
minimalno optimalno maksimalno			
- opšteobrazovna nastava	18	28	32
- individualna nastava.	-	1	-
- grupna nastava	3	8	10
- hor	10	40	80
- orkestar	10	25	40
- grupa instrumenata i kamerna muzika	2	5	9
- baletno odjeljenje ili grupe	2	6	7

2.3.2. ŠKOLA PRIMIJENJENIH UMJETNOSTI

OPIS	BROJ	UČENIKA	
minimalno optimalno maksimalno			
- opšteobrazovna nastava.....	18	28	32
- grupna nastava - nastave u klasama	6	9	12

2.4. DOM UČENIKA

OPIS	BROJ	UČENIKA	
minimalno optimalno maksimalno			
- odgojna grupa	18	24	30

3. BROJ NASTAVNOG KADRA

Broj profesora, nastavnika praktične nastave, instruktora - specijalista i saradnika u nastavi određuje se na osnovu Nastavnog plana i programa, vrste škole, odgovarajuće struke i stručnih zvanja i zanimanja, broja odjeljenja, broja grupa, grupa praktične nastave, broja odgojnih grupa i programa rada škole, broja časova u školi koji proističu iz prethodno nabrojanih elemenata i nastavnih normi za svaki nastavni predmet.

4. NORMA ČASOVA, PRIPREMA ZA OBRAZOVNO-ODGOJNI RAD I OSTALI POSLOVI NASTAVNIKA U OKVIRU RADNE SEDMICE

Stručne poslove na planiranju i realizaciji nastavnih sadržaja, vođenja, praćenja i ocjenjivanja učeničkog rada i ukupnog

napredovanja učenika u srednjoj školi obavljaju profesori, nastavnici praktične nastave i instruktori - specijalisti. Profil i stručna sprema profesora, nastavnika praktične nastave i instruktora - specijalista utvrđen je Zakonom i Nastavnim planom i programom.

POSLOVI NASTAVNIKA U OKVIRU RADNE SEMDICE

4.1. Redovna nastava

Norma časova, priprema za nastavu, priprema i ispravka pismenih radova, kontrolnih radova, grafičkih radova, laboratorijskih vježbi, testiranje prema NPIP i stručno usavršavanje..... 32,5 sata

4.2. Ostali poslovi nastavnika u okviru

radne sedmice:7,5 sati

Pod ostalim poslovima nastavnika podrazumijevaju se obavezni prateći poslovi odgojno-obrazovnog rada koji se svrstavaju u normirane poslove i poslove prema stvarnim potrebama.

4.2.1. Normirani poslovi

- razredništvo (čas odjeljenske zajednice roditeljski sastanak/informacije dodatna administracija)..... 4 sata
- konsultacije sa učenicima uz dogovor sa direktorom..... 1 sat
- rad u stručnim organima 1 sat
- vođenje sekcije ili drugog oblika vannastavne aktivnosti..... 1,5 sat

4.2.2. Nenormirani poslovi - nastavnik se angažuje prema potrebi

- dodatna, dopunska, fakultativna nastava, proizvodni rad, izrada projekata i drugo..... 1,5 sat
- dežurstvo i ostali poslovi po nalogu direktora na osnovu Pravilnika donesenog na Nastavničkom vijeću

4.1.1 Utvrđuje se norma nastavnika prema nastavnim predmetima:

RB	Nastavni predmet	Broj časova redovne nastave
1.	Bosanski/hrvatski jezik	18
2.	Strani jezik	19
3.	Matematika	19
4.	Fizika	19
5.	Hemija	19
6.	Biologija	20
7.	Informatika	20
8.	Historija/povijest	21
9.	Geografija	21
10.	Filozofija-logika	21
11.	Psihologija	21
12.	Sociologija	21
13.	Likovna kultura	21
14.	Muzička kultura	21
15.	Fizički i zdravstveni odgoj/Sport	21
16.	Kultura religija	21
17.	Obrazovanje za demokratiju i ljudska prava	21
18.	Predmeti stručno-teorijske nastave	20
19.	Praktična nastava	24
20.	Metodička praksa	20

Mentorski rad s pripravnikom.....70 sati po kandidatu

Napomena:

- a) Ukoliko nastavnik koji je radni odnos zasnovao na puno radno vrijeme nema 40-satnu radnu obavezu po gore navedenoj raspodjeli, dobiva poslove po nalogu direktora škole, koje direktor raspoređuje prema afinitetu nastavnika.
- b) Za nastavnike-pripravnike sedmična norma se umanjuje za 2 časa, a za toliko se povećava broj časova pripreme.
- c) Nastavniku stručno teorijske nastave koji ima tri ili više predmeta, može se priprema uvećati za dva časa po odobrenju Ministra.

5. STRUČNI SARADNICI U ŠKOLI/ŠKOLSKOM CENTRU/ĐAČKOM DOMU

(Pedagog-psiholog, pedagog, psiholog, odgajatelj, socijalni radnik, zdravstveni radnik, bibliotekar, rukovalac nastavnom tehnikom-programer koji imaju odgovarajuću VSS)

5.1. ZA KVALITATIVNU PODRŠKU NASTAVNOG PROCESA SREDNJA ŠKOLA/ŠKOLSKI CENTAR OBAVEZNO IMA:

- 5.1.1. Pedagog-psiholog (pedagog, psiholog).....1 izvršioc
- 5.1.1.1 Za svako odjeljenje preko minimalnog broja odjeljenja/klasa utvrđenih u poglavlju 1.1. škola ima po.....0,05 izvršioca
- 5.1.2. Bibliotekar.....1 izvršioc
- 5.1.3. Koordinator praktične nastave za učenike koji praktičnu nastavu izvode izvan škole, po odjeljenju ili na svakih 24 učenika ukoliko učenici nisu iz istog odjeljenja0,125 izvršioca
- 5.1.4. Socijalni radnik po odjeljenju..... 0,018 izvršioca
- 5.1.5. Rukovalac nastavnom tehnikom - programer1 izvršioc
- 5.1.6. Korepetitor u muzičkoj školi po klasi1 izvršioc
- 5.1.7. Stručnih saradnika u specijalnim školama i srednjoj školi primijenjenih umjetnosti u skladu sa nastavnim planom i programom.

5.2. DOM UČENIKA/ĐAČKI DOM, ZA SVAKU ODGOJNU GRUPU, OBAVEZNO IMA SLIJEDEĆE STRUČNE SARADNIKE:

- 5.2.1. Odgajatelj.....1 izvršioc
- 5.2.2. pedagog-psiholog/pedagog/psiholog.....0,1 izvršioca
- 5.2.3. Bibliotekar.....0,1 izvršioca
- 5.2.3. Zdravstveni radnik.....0,1 izvršioca

STRUKTURA RADNE SEMDICE STRUČNOG SARADNIKA (PEDAGOG-PSIHOLOG ili PEDAGOG ili PSIHOLOG)

- konceptijsko-programski zadaci u dogovoru sa direktorom 3,5 sati
- programiranje, ostvarivanje i analiza odgojnog rada 2,0 sati
- pedagoška dokumentacija 3,0 sati
- rad sa nastavnicima i stručnim organima škole 2,5 sati
- rad sa učenicima i učeničkim organizacijama 5,0 sati
- unapređenje nastave 2,0 sati
- saradnja sa institucijama 1,0 sati
- saradnja sa roditeljima 2,5 sati
- provođenje upisa u školama 3,0 sati
- profesionalna orijentacija 4,0 sati

- istraživanja u praksi školskog pedagoga-psihologa	2,0 sati
- pedagoško-psihološka praksa studenata nastavnih fakulteta	1,0 sati
- personalni dosje učenika, pedagoški karton	1,5 sati
- priprema za rad i stručno usavršavanje	7,0 sati
	<u>Ukupno 40,0 sati</u>

Pedagog-psiholog obavlja i druge stručne poslove prema potrebi, po nalogu direktora i organa upravljanja škole, pa se prethodna satnica može izmijeniti.

STRUKTURA RADNE SEMICE SOCIJALNOG RADNIKA

Za praćenje, analiziranje i unapređivanje saradnje s porodicom, društvenom sredinom, institucijama pedagoško-psihološkom službom, u svrhu preventivnog djelovanja škola ima socijalnog radnika. Profil i stručna sprema utvrđena je kako slijedi:

- socijalni radnik, diplomirani socijalni radnik	
Radni zadaci	broj sati
- Konceptijsko programski zadaci	4
- programiranje, ostvarivanje i analiza socijalnog rada	2
- rad u timu s pedagoško-psihološkom službom i razrednicima	4
- Saradnja s porodicom, starateljima - na terenu	16
- Saradnja s institucijama: s centrom za socijalni rad (smještaj, starateljstvo, sudske odluke, materijalne beneficije) s komisijom za kategorizaciju i slično	6
- Vođenje socijalnog kartona učenika u okviru pedagoškog kartona	4
- Stručno usavršavanje	4
	<u>Ukupno: 40</u>

Socijalni radnik obavlja i druge stručne poslove prema potrebi, po nalogu direktora i organa upravljanja škole, pa se prethodna satnica može izmijeniti.

STRUKTURA RADNE SEMICE ODGAJATELJA U ODGOJNOJ GRUPI

- Edukacija	- 8,0
- Grupni rad u odgojnoj grupi	- 5,0
- Individualizirani rad sa šticienicima	- 5,0
- Rad u sekcijama i interesnim grupama	- 2,0
- Kulturna i javna djelatnost u grupi	- 2,0
- Dežurstvo nedjeljom, praznikom i dr.	- 5,0
- Pripreme za odgojni rad	- 5,0
- Vođenje dokumentacije	- 2,0
- Saradnja sa školama, ustanovama, roditeljima	- 2,0
- Stručno usavršavanje	- 2,0
- Drugi poslovi po nalogu direktora	- 2,0
	<u>Ukupno 40,0 sati</u>

Odgojatelj obavlja i druge stručne poslove prema potrebi, po nalogu direktora i organa upravljanja škole, pa se prethodna satnica može izmijeniti.

STRUKTURA RADNE SEMICE BIBLIOTEKARA

Profil i stručna sprema bibliotekara utvrđena je kako slijedi:

- Bibliotekar - diplomirani bibliotekar
- Bliži uvjeti za formiranje biblioteke, odnosno centra za informacije, definisani su Zakonom i podzakonskim aktima.

Bibliotekar u okviru 40 - časovne radne sedmice obavlja sljedeće radne zadatke:

= Poslovi planiranja:

- Učešće u programiranju rada škole/ustanove, saradnja s nastavnicima/odgajateljima u neposrednom planiranju i izvođenju obrazovno-odgojnog rada, poslovi planiranja, obnove i nabavke novih knjiga, dopuna bibliotečkog fonda.....4 sata

= Praćenje i realizacija programa rada škole/ustanove:

Permanentan rad na praćenju realizacije programskih zadataka škole sa stanovišta programskih zadataka škole sa stanovišta funkcije i uloge školske biblioteke u realizaciji nastavnih i vannastavnih odgojno-obrazovnih sadržaja.....2 sata

- Rad na pravovremenom informisanju nastavnika i stručnih saradnika škole/ustanove o novinama u stručnoj literaturi i periodici, rad na klasifikaciji i stručnoj obradi periodike..... 3 sata

- Rad s učenicima na popularizaciji knjige, davanje uputa za korištenje i metodičkih napomena za brzo i efikasno sticanje potrebnih informacija, saradnja s roditeljima u području korištenja a knjigama i programa pomoći učenicima 2 sata

- Stručna analiza rezultata rada u okviru realizacije programa rada škole 1 sat

= Ostali poslovi i radni zadaci:

- Stručno evidentiranje i klasifikacija fonda knjiga, fonda stručne knjige i periodike, dječije i omladinske štampe, časopisa, naslova po predmetima i nastavnim područjima.....3 sata

- Poslovi na izdavanju i preuzimanju knjiga.....20 sati

- Poslovi informisanja.....2 sata

- Permanentno stručno usavršavanje.....2 sata

- Ostali poslovi po nalogu direktora škole..... 1 sat

Ukupno: 40 sati

Bibliotekar obavlja i druge stručne poslove prema potrebi, po nalogu direktora i organa upravljanja škole, pa se prethodna satnica može izmijeniti.

STRUKTURA RADNE SEMICE ZA RUKOVAOCA NASTAVNOM TEHNIKOM - PROGRAMER

Svaka škola ovisno o potrebama utvrdit će poslove i zadatke u okviru 40 časovne radne sedmice.

6. RUKOVODNO OSOBLJE

Srednjom školom/školskim centrom/dačkim domom rukovodi direktor škole, koji se imenuje u skladu sa zakonom i pravilima škole.

Ustanove iz prethodnog stava koje imaju više od minimalnog broja odjeljenja/klasa/odgojnih grupa ili veći procenat praktične nastave, u cilju kvalitetne organizacije, praćenja i kontrole nastavnog procesa imaju odgovarajući broj pomoćnika direktora ili voditelj dijela nastavnog procesa (smjene, opšteobrazovne nastave, stručno teorijske nastave, praktične nastave.....) kako slijedi:

6.1 Za svako odjeljenje/klasu/odgojnu grupu preko minimalnog broja sve ustanove iz stava 1. imaju pravo (u skladu sa prirodom nastavnog procesa u toj ustanovi) na pomoćnika direktora ili voditelja dijela nastavnog procesa po 0,125 izvršilaca.

6.2. Škole koje u skladu sa nastavnim planom i programom imaju praktičnu nastavu koja se izvodi u radionicama škole, pored izvršilaca iz tačke 6.1., imaju pravo na svakih 24 časa praktične nastave po 0,05 izvršilaca - pomoćnika direktora ili voditelja dijela nastavnog procesa za praktičnu nastavu.

7. ZA ADMINISTRATIVNO-FINANSIJSKU I TEHNIČKU
PODRŠKU NASTAVNOG PROCESA SREDNJA
ŠKOLA/ŠKOLSKI CENTAR/ĐAČKI DOM OBAVEZNO
IMA:

7.1. ADMINISTRATIVNO-FINANSIJSKA SLUŽBA

- 7.1. Sekretar škole1 izvršilac
(Uslovi u pogledu stručne spreme: Diplomirani pravnik)
7.2. Samostalni referent za plan i analizu.....1 izvršilac
(Uslovi u pogledu stručne spreme: Diplomirani
ekonomist)
7.3. Administrativni radnik.....1 izvršilac
(Uslovi u pogledu stručne spreme: administrativni tehničar
ili odgovarajuće usmjerenje iz neke druge srednje škole)

Napomena: Za radno mjesto pod tačkom 7.1. i 7.2. ukoliko uposleni nema odgovarajuću stručnu spremu, škola je dužna da omogući uposlenom da stekne potrebnu stručnu spremu. Sticanje odgovarajuće stručne spreme može trajati najduže 5 godina. Da bi ostao u radnom odnosu uposleni mora donositi potvrdu sa fakulteta o završenoj godini studija.

7.2. TEHNIČKO HIGIJENSKA SLUŽBA

- 7.2.1. Domar po odjeljenju.....0,06 izvršilaca
7.2.2. Radnici na održavanju higijene objekta i opreme po odjeljenju/klasi/odgojnoj grupi0,25 izvršilaca
7.2.2.1. Škole koje u skladu sa nastavnim planom i programom imaju praktičnu nastavu koja se izvodi u radionicama škole, pored izvršilaca iz tačke

7.2.2., imaju pravo na svakih 24 časa praktične nastave po 0,1 izvršioca na održavanju higijene.

7.2.2.2. Ekonom-kurir - spremačica.....1 izvršilac

7.3. OSTALO OSOBLJE

- 7.3.1. Rukovalac centralnog grijanja za škole koje imaju vlastitu kotlovnicu.....1 izvršilac
7.3.2. Portir u Domu učenika.....1 izvršilac
7.3.3. Osoblje u kuhinjama Doma učenika.....2 izvršioca
7.3.4. Noćni čuvar po objektu..... 2 izvršioca
(alternativa tački 7.3.4. odgovarajući videonadzor, protuprovalna i protupožarna zaštita)
7.3.5. Dnevni čuvar zadužen za sigurnost.....1 izvršilac po smjeni
7.3.5. Ekonom u domu učenika za svaku odgojnu grupu.....0,065 izvršioca
7.3.6. Klavirštimer u srednjoj muzičkoj školi.....1 izvršilac
7.3.7. Model u školi primjenjenih umjetnosti (muški i ženski).....2 izvršioca

Ovi Standardi i normativi stupaju na snagu danom donošenja i biti će objavljeni u "Službenim novinama Kantona Sarajevo".

Srednje škole su dužne da svoja normativna akta usklade sa ovim Standardima i normativima do 01. 09. 2004. godine.

Broj 02-05-16410-11/04
18. juna 2004. godine
Sarajevo

Premijer
mr. Denis Zvizdić, s. r.

GRAD SARAJEVO

Gradonačelnik

Rješavajući po zahtjevu Udruženja "Sarajevo brass", Sarajevo, Juraja Najtharta 19/4, za upotrebu imena Grada Sarajeva radi unošenja u naziv Udruženja, podnesenog 16.09.2004. godine, a na osnovu člana 8. stav 1. Odluke o upotrebi grba, imena i isticanju zastave Grada Sarajeva ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 11/04), gradonačelnik Grada Sarajeva donosi

RJEŠENJE

O UPOTREBI IMENA GRADA SARAJEVA

1. Odobrava se Udruženju "Sarajevo brass" da u svom nazivu sadrži ime Grada Sarajeva.
2. Udruženje "Sarajevo brass" ne može bez posebnog odobrenja gradonačelnika Grada Sarajeva prenositi ovo odobrenje na pravne subjekte kojima je osnivač, niti ime Grada Sarajeva koristiti u svrhe koje nisu odobrene.
3. Udruženje "Sarajevo brass" oslobađa se plaćanja naknade za upotrebu imena Grada Sarajeva, u skladu sa Kriterijima za

utvrđivanje naknade po osnovu upotrebe grba ili imena Grada Sarajeva ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 26/03).

4. Udruženje "Sarajevo brass" dužno je da obavijesti gradonačelnika Grada Sarajeva o svim promjenama svoga statusa, programskih ciljeva, djelatnosti, sjedišta, adrese i drugih relevantnih podataka, kao i o odlukama nadležnih organa o eventualnoj zabrani vršenja djelatnosti, prestanku rada, stečaju i slično.
5. Gradonačelnik Grada Sarajeva će opozvati ovo rješenje ukoliko se utvrdi da Udruženje "Sarajevo brass" svojim djelovanjem ne afirmiše ugled Grada Sarajeva ili da više ne ispunjava uslove zbog kojih je izdato ovo rješenje.
6. Ovo rješenje će se objaviti u "Službenim novinama Kantona Sarajevo".
7. Ovo rješenje stupa na snagu danom donošenja.

Broj 01-05-3827/04
20. septembra 2004. godine
Sarajevo

Gradonačelnik
prof. dr. Muhidin
Hamamdžić, s. r.